

ธรรมานุสรณ์ ในวาระที่

พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร)

รับพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช แต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส
วัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอารามหลวง
๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

กำหนดการ
เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์
ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
เป็นประธานมอบพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช
แต่งตั้งรองเจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะจังหวัด เจ้าอาวาสพระอารามหลวง
และผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง
วันอาทิตย์ ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๔.๐๐ น.
ณ พระมหาเจดีย์มหารัชมงคล วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เวลา ๑๓.๐๐ น. - พระสงฆ์ที่เข้ารับพระบัญชาฯ ลงทะเบียนรับบัตรเลขที่

เวลา ๑๓.๔๐ น. - พระสงฆ์ที่เข้ารับพระบัญชาฯ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และผู้บริหารสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พร้อมกันภายในพระมหาเจดีย์มหารัชมงคล

เวลา ๑๔.๐๐ น. - สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เข้าสู่พระมหาเจดีย์มหารัชมงคล
- จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย นั่ง ณ เก้าอี้
- นายสมเกียรติ ธงศรี ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม อ่านนมัสการถวายรายงาน จบแล้ว
- นายพนม ศรศิลป์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อ่านพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช จบแล้ว
- เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์เข้ารับพระบัญชาตามลำดับ เสร็จแล้ว
- สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช กล่าวให้โอวาท จบแล้ว
- พระสงฆ์ที่เข้ารับพระบัญชาฯ เข้าถวายสักการะแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ตามลำดับ
- ถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ที่เจริญชัยมงคลคาถา
- พระสงฆ์ทั้งนั้น อนุโมทนา
- พระสงฆ์ที่เข้ารับพระบัญชาฯ รูปแรก กรวดน้ำ

เสร็จพิธี

ส่วนกิจการคณะสงฆ์
สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๔๖
เบอร์ประสาน ๐๘ ๑๖๒๘ ๕๗๖๙

กำหนดการ
พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร ป.ธ.๓ น.ธ.เอก)
เจ้าอาวาสวัดปัญญานันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
ย้ายไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอารามหลวง อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
วันจันทร์ ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๐.๐๐ น.
ณ พระอุโบสถวัดชลประทานรังสฤษดิ์ จังหวัดนนทบุรี

เวลา ๐๘.๐๐ น.
- พระปัญญานันทมุนี เข้าสู่อุโบสถวัดปัญญานันทาราม จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เพื่อกราบลาพระประธาน

เวลา ๐๘.๓๐ น.
- เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อัญเชิญพระพุทธ พระธรรม สัญญาบัตร พัดยศ และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช นำขบวน
- พระปัญญานันทมุนี ขึ้นสู่รถยนต์หลวง
- พระอนุจร ขึ้นรถตู้ตามขบวน

เวลา ๐๙.๓๐ น.
- ขบวนถึงวัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระภิกษุสามเณร และทายกทายิกาวัดชลประทานรังสฤษดิ์ ตั้งแถวถวายการต้อนรับ
- เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อัญเชิญพระพุทธ พระธรรม สัญญาบัตร พัดยศ และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช เข้าสู่พระอุโบสถวัดชลประทานรังสฤษดิ์ แล้วอัญเชิญขึ้นตั้งยังโต๊ะหมู่บูชา เสร็จแล้ว
- พระปัญญานันทมุนี จุดเครื่องทองน้อย
- บำเพ็ญกุศลถวายอดีตเจ้าอาวาส
- เจ้าหน้าที่ลาดผ้าภูษาโยง
- พระปัญญานันทมุนี ทอดผ้าบังสุกุล
- พระสงฆ์พิจารณาผ้าบังสุกุล เสร็จแล้ว พระสงฆ์ทั้งนั้น อนุโมทนา พระปัญญานันทมุนี กรวดน้ำ

เวลา ๑๐.๐๐ น.
- สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ เจ้าคณะใหญ่หนกลาง ประธานในพิธี เข้าสู่พระอุโบสถวัดชลประทานรังสฤษดิ์ จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
- นั่ง ณ อาสนะ
- เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล ประธานสงฆ์ให้ศีล จบแล้ว
- ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีกราบนมัสการถวายรายงาน
- นายพนม ศรศิลป์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อ่านพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช จบแล้ว
- พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา
- เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เชิญพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชขึ้นตั้งยังโต๊ะหมู่บูชา
- สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ กล่าวสัมโมทนียกถา จบแล้ว
- พระปัญญานันทมุนี ถวายสักการะ และเครื่องไทยธรรมแด่สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ และถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ ที่เจริญชัยมงคลคาถา
- พระสงฆ์ทั้งนั้น อนุโมทนา
- พระปัญญานันทมุนี กรวดน้ำ
- พระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ถวายมุทิตาสักการะ แด่พระปัญญานันทมุนี เสร็จพิธี

หมายเหตุ
การแต่งกาย ข้าราชการ แต่งกายเครื่องแบบกากีคอพับแขนยาว
ประชาชน แต่งกายสากลหรือชุดสุภาพ

ส่วนกิจการคณะสงฆ์
สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๕๕๔๖
โทรสาร ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๐๐
เบอร์ประสาน ๐๘ ๑๖๒๘ ๕๗๖๙

แต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

ที่ ๙ /๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓๓ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ และตามมติมหาเถรสมาคม ในการประชุมครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๗

จึงแต่งตั้งให้ พระปัญญานันทมุนี (สง่า) ฉายา สุภโร อายุ ๖๕ พรรษา ๔๑ วิทยฐานะ ป.ธ.๓ น.ธ.เอก วัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เจ้าคณะตำบลคลองหก

ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ที่อยู่ในวัดดังกล่าวข้างต้น จงอยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาสที่ได้รับแต่งตั้งแล้วนั้น ซึ่งปฏิบัติการโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศมหาเถรสมาคม

ขอจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ

แต่งตั้ง ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

(สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ธรรมานุสรณ์

พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร)

รับพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช แต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส
วัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอารามหลวง
๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

งานคือชีวิต
ชีวิตคืองาน
บันดาลสุข

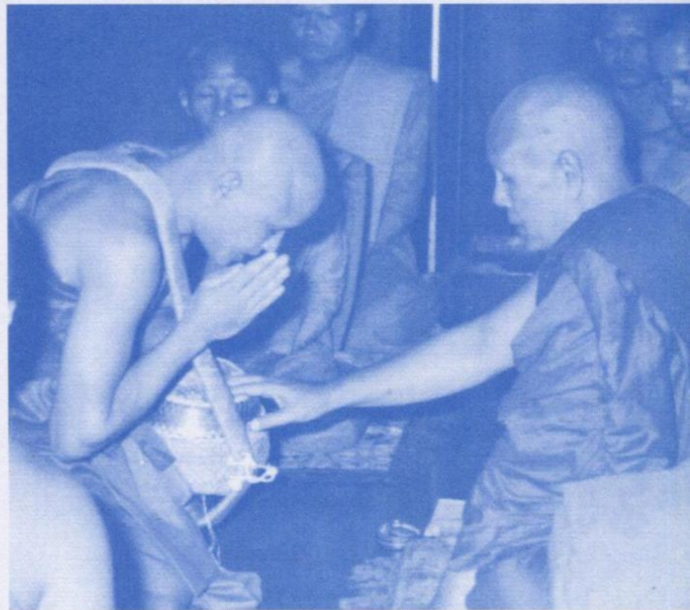
พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร)
เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอารามหลวง

• **พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร)** เดิมชื่อ **สง่า** นามสกุล ณ ระนอง เกิดวันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ บิดา **นายฟอง** มารดา **นางเพื่อม** ณ บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลนากะชะ อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพี่น้องทั้งหมด ๙ คน พี่ชาย ๑ คน พี่สาว ๒ คน น้องชาย ๔ คน และน้องสาว ๑ คน

• **วัยเด็ก** เริ่มเข้าเรียนชั้นประถมที่โรงเรียนวัดโคกเมรุ อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช และศึกษาต่อในระดับมัธยมที่โรงเรียนเจริญมิตร อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช เมื่อปี ๒๕๐๘ ขณะกำลังเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๒ ได้ออกจากการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว และตั้งใจออกมาช่วยพ่อแม่ และต้องการให้พี่ชายและน้องๆ ได้รับการศึกษาในชั้นสูงต่อไป

• **วัยหนุ่ม** ขับรถยนต์โดยสารประจำทางในหมู่บ้าน ทำกิจการโรงสีข้าว สวนยาง และร่วมกับเพื่อนทำเหมืองแร่

• **อายุ ๒๔ ปี** อุปสมบท ที่วัดชลประทานรังสฤษดิ์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีพระราชนันทมุนี (หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระมหาบุญเลี้ยง จิตฺตเสโน เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระมหาเผียน อนุจารี เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายาว่า ***“สุภโร”*** แปลว่า *ผู้เลี้ยงง่าย*

พ.ศ.๒๕๑๙

• สอบไล่ได้ น.ธ.เอก สำนักเรียนคณะจังหวัดนนทบุรี

พ.ศ.๒๕๒๐

• ได้รับแต่งตั้งเป็นครูสอนปริยัติธรรมแผนกธรรม

• ได้ทำหน้าที่อาจารย์ สอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดชลประทาน-รังสฤษดิ์ ในระยะนั้น การเรียนการสอนยังใช้สถานที่โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์

พ.ศ.๒๕๒๑

• สอบไล่ได้ ป.ธ.๓ สำนักเรียนวัดชลประทานรังสฤษดิ์

• ได้เข้ารับอบรมเป็น พระภิกษุใจสิงห์ ณ วัดชลประทานรังสฤษดิ์ ต่อมาเปลี่ยนเป็นโครงการพระธรรมทายาท ซึ่งเป็นโครงการสร้างพระให้เป็นธรรมทายาททำงานรับใช้พระพุทธศาสนา

พ.ศ.๒๕๒๔

• ร่วมกับพระภิกษุจัดโครงการอบรมเยาวชน *"ค่ายพุทธบุตร"*

พ.ศ.๒๕๒๖

• สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา มหา-วิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

• ได้รับมอบหมายจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อปัญญานันทะให้ดูแลการก่อสร้างอาคารเรียน โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดชลประทานรังสฤษดิ์

พ.ศ.๒๕๒๗ - ๒๕๒๘

• ดำรงตำแหน่งเลขานุการ โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดชลประทาน-รังสฤษดิ์

พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๓๗

• เป็นประธานศูนย์ส่งเสริมการปฏิบัติธรรมและเผยแผ่พุทธธรรม อาศรมสุญญตา สวนป่าเขาเขียว จ.ประจวบคีรีขันธ์ โดยมูลนิธิชูชีพ-สนิท พลอยน้อย จัดกิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน, บวชธรรมจาริณี, ปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติธรรมเทอดพระเกียรติ วันแม่แห่งชาติ, วันพ่อแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๓๒

• สำเร็จการศึกษาปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ ๒) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ.๒๕๓๓

• เป็นผู้ร่วมก่อตั้ง *"ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษดิ์ (ที่ระลึก ๘๐ ปี ปัญญานันทะ)"*

พ.ศ.๒๕๓๗

• สำเร็จการศึกษาปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ.๒๕๓๗

• ได้รับมอบหมายจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อปัญญานันทะ ให้เป็นประธานดำเนินการก่อสร้างวัดปัญญานันทาราม และได้รับแต่งตั้งเป็น **"พระครูปลัดศีลวัฒน์"** ฐานานุกรมของพระธรรมโกศาจารย์ (ปั่น ปญฺญานนฺโท) วัดชลประทานรังสฤษดิ์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

• เริ่มดูแลการก่อสร้างและพัฒนาวัดปัญญานันทาราม *"สร้างศาสนบุคคลและศาสนสถาน"* ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ ตามที่ได้รับมอบหมายว่า *"สร้างพระ สร้างคน สร้างเยาวชนของชาติ สร้างศาสนทายาทให้มีชีวิตอยู่ในโลกอย่างถูกต้องให้มีชีวิตเรียบร้อย ตามหลักคำสอนของพระพุทธ-ศาสนา เพื่อไม่ให้ตกอยู่ในอำนาจวัตถุนิยมมากเกินไป"* ยึดตามหลักการหลวงพ่อปัญญานันทะ ที่ว่า "เรียบง่าย ประโยชน์สูง ประหยัดสุด ถูกต้องตามพระธรรมวินัย"

พ.ศ.๒๕๓๙

• ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ.๒๕๔๒

• ได้รับรางวัลพระราชทาน *เสาเสมาธรรมจักร* ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประเภทส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและสงเคราะห์ประชาชน โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สาขาส่งเสริมการพัฒนาชุมชน ในเทศกาลวิสาขบูชา

• ได้รับเกียรติคุณ *เพชรสยาม* สาขาศาสนา ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

• ได้รับรางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ.๒๕๔๓

• ติดตามหลวงพ่อปัญญานันทะเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ และเข้าร่วมประชุมสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา และเผยแพร่ธรรม ที่สหรัฐอเมริกา และทวีปยุโรป

พ.ศ.๒๕๔๔

• เป็นเจ้าสำนักเรียน (ศาสนศึกษา) วัดปัญญานันทาราม

• เป็นประธานคณะทำงานจัดทำชุดฝึกอบรม ชุดที่ ๑๐ สัมมนาพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ๒๕๔๔

พ.ศ.๒๕๔๕

• รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา) จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์

• ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระครูสัญญาบัตร เทียบผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นพิเศษ ในราชทินนามที่ **"พระครูสีลวัฒนาภิรม"** เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๕

พ.ศ.๒๕๔๖

• ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

• ได้รับรางวัล *การศึกษาเพื่อสันติภาพ* จาก มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)

• ได้รับโล่เกียรติยศเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับมหาวิทยาลัย ประจำปี พ.ศ.๒๕๔๖ ในโอกาสวันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ ๖๙

พ.ศ.๒๕๔๗

• ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์สามัญ

• สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินิมนต์เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เข้าร่วมประชุมสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา และร่วมกิจกรรมวันวิสาขบูชา เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งประเทศไทยได้รับ

มอบหมายให้เป็นผู้ประสานงาน จัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสที่องค์การสหประชาชาติยอมรับให้วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญสากลนานาชาติ ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ มหานครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

• ได้รับรางวัลพระราชทาน บุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเยาวชน สาขาคุณธรรมและจริยธรรม เนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๔๘

• ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

• ได้รับปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

พ.ศ.๒๕๔๙

• เป็นประธานฝึกอบรม *ค่ายคุณธรรม* และพระวิทยากรถวายความรู้ แด่พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาฯ พระราชนัดดา ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในโอกาสเสด็จร่วมปฏิบัติธรรมตามโครงการพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ ตามหลักสูตร *“อัยการผู้ช่วย”* รุ่นที่ ๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๙ ระหว่างวันที่ ๙-๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ ณ วัดปัญญานันทาราม การเสด็จปฏิบัติพระภารกิจเข้ารับการฝึกปฏิบัติธรรมในครั้งนี้ ได้ทรงศึกษารับฟังธรรม ปฏิบัติธรรมและประทับแรม ตามหลักสูตร *“ค่ายคุณธรรม”* ตลอดระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน และเสด็จเปิดค่ายคุณธรรมเยาวชนพุทธบุตร บ้านกาญจนาภิเษก ณ วัดปัญญานันทาราม

• ประชุมร่วมและถวายงาน แด่พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาฯ ในโอกาสเสด็จมาทรงงานโครงการ *กำลังใจในพระดำริ* ที่วัดปัญญานันทาราม

พ.ศ.๒๕๕๑

• รับรางวัล *เมืองไทย เมืองคนดี* จากผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี

• ได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

• ได้รับรางวัลผู้ทำคุณประโยชน์และสร้างชื่อเสียงให้แก่บัณฑิตวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

• ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ **"พระปัญญานันทมุนี"** เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

พ.ศ.๒๕๕๒

• ได้รับคัดเลือกให้เป็นทูตพิทักษ์สิทธิเด็ก สาขาศาสนา จากคณะทำงานด้านเด็ก

• ได้รับรางวัลพระราชทาน *เทพทอง นักวิทยุกระจายเสียงดีเด่น* จากองคมนตรี

• ได้รับรางวัลผู้มีผลงานดีเด่นในสาขาพระพุทธศาสนา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ.๒๕๕๓

• ได้รับประกาศเกียรติคุณ ผู้เพียบพร้อมด้วยศีลาจารวัตรอันดีงามจากสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปสโม)

• ได้รับปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

• ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ พระเถระผู้ใหญ่ผู้มีคุณูปการต่อพระพุทธ-ศาสนา จากคณะกรรมาธิการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ.๒๕๕๔

• ได้รับปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา) จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ.๒๕๕๗

• เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมมหาเถรสมาคม (มส.) มีมติแต่งตั้งพระปัญญานันทมุนี เจ้าอาวาสวัดปัญญานันทาราม จ.ปทุมธานี ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอารามหลวง

เป็นผู้นำวัดปัญญานันทาราม ได้รับเกียรติคุณ

พ.ศ.๒๕๔๑

• วัดปัญญานันทารามได้รับพิจารณาให้เป็น *ลานวัด ลานใจ ลานกีฬา* ศูนย์ประจำภาคกลาง จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ.๒๕๔๒

• ได้รับจัดตั้งเป็น *ศูนย์พัฒนาจิตเฉลิมพระเกียรติ* กระทรวงศึกษาธิการประจำจังหวัดปทุมธานี จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

• ได้รับคัดเลือกเป็น *อุทยานการศึกษาในวัด* จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ.๒๕๔๓

• ได้รับรางวัลพระราชทาน องค์กรที่ทำคุณประโยชน์ต่อเยาวชน สาขาคุณธรรมและจริยธรรม ประเภทองค์กร เนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๔๕

• ได้รับคัดเลือกเข้าสู่โครงการนำร่องด้านการจัดกิจกรรม การเผยแผ่ศาสน-ธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา จากสำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

พ.ศ.๒๕๔๖

• ได้รับคัดเลือกเป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง จากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๔๗

• ได้รับโล่รางวัลวัดดีเด่น ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม ในโครงการวิจัยและส่งเสริมวัดเพื่อการพัฒนาการศึกษาและเผยแผ่ศาสนธรรม จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

• ได้รับโล่เกียรติคุณ จากสถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร

พ.ศ.๒๕๔๘

• ได้รับโล่เกียรติคุณ วัดส่งเสริมสุขภาพ จากกระทรวงสาธารณสุข

พ.ศ.๒๕๔๙

• ได้รับคัดเลือกเป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ที่มีผลงานดีเด่น จากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๕๐

• ได้รับพระราชทานเข็มที่ระลึก จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสเปิดห้องสมุดประชาชน *"เฉลิมราชกุมารี"* อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

• ได้รับการประกาศให้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด จากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

• ได้รับโล่เกียรติคุณ *วัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น* ของศูนย์อนามัยที่ ๑ กรมอนามัย

พ.ศ.๒๕๕๑

• ได้รับโล่เกียรติคุณ วัดที่จัดการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยความมุ่งมั่น จากมูลนิธิศึกษาธิการ

น อนริยํ กริสฺสาม

เราจักไม่กระทำสิ่งต่ำทราม

ประวัติวัดชลประทานรังสฤษดิ์

จาก "วัดราษฎร์" สู่ "พระอารามหลวง"

ที่ตั้ง วัดชลประทานรังสฤษดิ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๗๘/๘ หมู่ที่ ๑ ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ ๑๑๑๒๐

นิกายสงฆ์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

พื้นที่ มีที่ดินตั้งวัด เนื้อที่ ๔๙ ไร่ ๒ งาน ๓๙ ตารางวา มีที่ธรณีสงฆ์ เนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๗๘ ตารางวา

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ จดหมู่บ้านจัดสรรเกร็ดแก้ว และที่ธรณีสงฆ์วัดกลางเกร็ด

ทิศใต้ จดซอยชูชาติอนุสรณ์

ทิศตะวันออก จดที่ดินของเอกชน

ทิศตะวันตก จดถนนติวานนท์

ความเป็นมา

ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๖ กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยาขึ้น เพื่อประโยชน์ในการกสิกรรมและการคมนาคมทางน้ำ การก่อสร้างเขื่อนใหญ่แห่งนี้ ใช้ที่บริเวณอำเภอเมือง และอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท เป็นสถานที่ก่อสร้าง และจำเป็นต้องมีการตระเตรียมงานต่างๆ เช่น โรงงานที่จะผลิตซ่อมบำรุงเครื่องมือ เครื่องจักร อู่เรือ ที่พักช่าง พนักงาน และคนงาน ตลอดจนคลังพัสดุเพื่อเก็บเครื่องมือเครื่องใช้ในการก่อสร้างอีกแห่งหนึ่งด้วย รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติเวนคืนที่ดินบริเวณตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ.๒๔๙๖ เพื่อเวนคืนที่ดินให้แก่กรมชลประทาน การเวนคืนที่ดินบริเวณดังกล่าว ได้ถูกที่ธรณีสงฆ์ของ วัดเชิงท่าและวัดหน้าโบสถ์

หม่อมหลวงชูชาติ กำภู "บิดาแห่งชลกร"
(๔ มกราคม ๒๔๔๘ - ๑๓ เมษายน ๒๕๑๒)
อธิบดีกรมชลประทาน
(พ.ศ.๒๔๙๒ - ๒๕๐๙)

พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)
(๑๑ พฤษภาคม ๒๔๕๔ - ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐)
เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์
(พ.ศ.๒๕๐๓-๒๕๕๐)

ย้ายและรวมวัดเดิม – สร้างวัดใหม่

หม่อมหลวงชูชาติ กำภู อธิบดีกรมชลประทานในขณะนั้น จึงได้นำความกราบเรียนสังฆมนตรี เพื่อพิจารณาถึงความจำเป็นและขอความเห็นชอบ คณะสังฆมนตรีเห็นความจำเป็นของกรมชลประทานที่จะขยายงานให้ได้ประโยชน์แก่ประเทศชาติ จึงเห็นชอบให้โอนที่ วัดเชิงท่า และ วัดหน้าโบสถ์ ให้แก่กรมชลประทาน โดยให้กรมชลประทานจัดสร้างวัดขึ้นใหม่วัดหนึ่ง ซึ่งการดำเนินการให้เป็นหน้าที่ของกรมชลประทานทั้งหมด เพราะกรมชลประทานมีที่ดินด้านทิศตะวันตกติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา มี วัดเชิงท่า กับ วัดหน้าโบสถ์ ขวางอยู่ ทำให้ขยายสถานที่สร้างท่าเรือไม่สะดวก จึงได้แลกเปลี่ยนและย้ายวัดทั้งสองมาสร้างขึ้นใหม่ทางทิศตะวันออก ถนนติวานนท์ที่ตั้งอยู่ในปัจจุบัน

การย้ายวัดดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๙๙ - ๒๕๐๒ จึงเสร็จเรียบร้อย กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศรวมวัดทั้งสองเป็นวัดเดียวกัน เมื่อวันที่ ๑๑

พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๓ โดยวัดที่สร้างขึ้นใหม่นี้แม้ต่อไปภายหน้าก็จะต้องอยู่ในความอุปการะของกรมชลประทาน อธิบดีกรมชลประทานจึงได้กราบทูลสมเด็จพระสังฆราช *(อยู่ ญาโณทยมหาเถร)* วัดสระเกศ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เพื่อพิจารณาตั้งชื่อวัดขึ้นใหม่ จึงได้นามวัดใหม่ว่า **"วัดชลประทานรังสฤษดิ์"** แปลว่า *วัดที่กรมชลประทานสร้าง*

พิธีเปิดวัด และแต่งตั้งเจ้าอาวาส

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๓ ได้มีการทำพิธีเปิดวัด มอบถวายสังฆิกเสนาสนะ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้อ่านพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการย้ายวัด ประกาศแก่คณะสงฆ์และประชาชนทั้งปวงทราบโดยทั่วกัน สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทยมหาเถร) วัดสระเกศ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ประธานฝ่ายสงฆ์ ได้วางแผ่นศิลาฤกษ์ลงบนฐานชุกชีในอุโบสถ จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ประธานฝ่ายฆราวาส ได้อัญเชิญพระประธานขึ้นประดิษฐานเหนือฐานชุกชี จากนั้น พระธรรมวิสุทธาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี ได้อ่านประกาศแต่งตั้ง พระปัญญานันทมุนี (ปัญญานันทภิกขุ) เป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์

พระราชทานวิสุงคามสีมา

ครั้นต่อมา เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานวิสุงคามสีมาให้แก่วัดชลประทานรังสฤษดิ์ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๓๖ เมตร ยาว ๕๑ เมตร และได้ประกอบพิธีผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๔

อาคารเสนาสนะในวัด

ศาลาการเปรียญ กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๖๐ เมตร สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กทรงไทยประยุกต์ หลังคามุงด้วยกระเบื้อง พื้นเป็นหินขัด

อุโบสถ กว้าง ๑๒.๕๐ เมตร ยาว ๓๐.๔๐ เมตร สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กประตูและหน้าต่างทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นเครื่องหมายดวงตรากรมชลประทาน พื้นปูด้วยหินอ่อน หลังคามุงด้วยกระเบื้อง

กุฏิสงฆ์ จำนวน ๑๒๕ หลัง เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ ๓ หลัง และเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ๑๒๒ หลัง

ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๑๑ หลัง สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงด้วยกระเบื้อง ประตูและหน้าต่างเป็นกระจกบานเลื่อน

ปูชนียวัตถุ

คือ พระประธานประจำอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ขนาดหน้าตักกว้าง ๘๖ นิ้ว สูง ๑๑๐ นิ้ว สร้างเมื่อ พ.ศ.๒๔๙๙

กิจกรรมการเผยแผ่ศาสนา

การสร้างสถาบันทางการศึกษา

- จัดให้มีการสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี มาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๓ จนถึงปัจจุบัน
- โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๒ โดยใช้สถานที่โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ จนอาคารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์สร้างเสร็จในปี พ.ศ.๒๕๒๗ จึงเปิดสอนในวัดชลประทานรังสฤษดิ์มาจนถึงปัจจุบัน

การเผยแผ่พระธรรม

- เปิดเสียงธรรมะขณะที่พระภิกษุสามเณรฉันภัตตาหารเช้า ฉันเสร็จแล้วอนุโมทนาภาษาไทย ก่อนให้พรเป็นภาษาบาลี
- จัดแสดงพระธรรมเทศนาทุกวันพระ ขึ้น-แรม ๘ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ
- จัดให้มีการแสดงปาฐกถาธรรมทุกวันอาทิตย์ นับเป็นแห่งแรกของประเทศ โดยพระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) พิจารณาเห็นว่า ทางราชการไม่ได้กำหนดให้วันพระเป็นวันหยุด พุทธศาสนิกชนไม่สะดวกที่จะไปวัดในวันพระ จึงได้จัดกิจกรรมแสดงปาฐกถาธรรม สวดมนต์ เจริญภาวนา ทำบุญตักบาตรในวันอาทิตย์เพิ่มขึ้นอีกวันหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้วันหยุดให้เป็นประโยชน์ การแสดงปาฐกถามุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ เข้าใจง่าย สามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้ประชาชนสนใจเข้าวัดศึกษาปฏิบัติธรรมมากขึ้นตามลำดับ จนเป็นกิจกรรมสำคัญของวัดมาจนถึงปัจจุบัน
- จัดให้มีสถานที่อบรมกรรมฐานและจัดปฏิบัติธรรมในวันหยุดสุดสัปดาห์และวันสำคัญทางศาสนา

- จัดให้มีการแสดงธรรมในงานศพ ทุกคืนของการสวดพระอภิธรรม และก่อนการฌาปนกิจหรือพระราชทานเพลิงศพ

- จัดให้มีสื่อเผยแผ่หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา เช่น หนังสือเทปธรรมะ ซีดีธรรมะ รวมถึงสื่ออื่นๆ

- จัดวิทยากรออกไปบรรยายธรรมตามสถานศึกษา หน่วยราชการ บริษัทห้างร้านต่างๆ ในระดับประเทศได้จัดฝึกอบรม "พระธรรมทายาท" ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๔๕ โดยมีพระภิกษุจากทั่วประเทศเข้าอบรม เพื่อฝึกฝนพัฒนาคุณภาพวิธีการ และศิลปะในการแสดงธรรม จะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการเผยแผ่ธรรมะในส่วนภูมิภาค

- จัดตั้งสถานีวิทยุพระพุทธศาสนาแห่งชาติและสังคม คลื่น *"ปัญญานันทะเรดิโอ"* FM ๑๐๔.๗๕ MHz. เผยแผ่ธรรมะออกอากาศ ๐๔.๐๐-๒๒.๐๐ น. ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๕๒ - ปัจจุบัน

การบรรพชา-อุปสมบทหมู่

กิจกรรมสำคัญของวัด คือการจัดพิธีบรรพชาอุปสมบทหมู่ ทุกเดือน บวชแล้วจะได้รับการอบรมตามหลักสูตร แต่ละรุ่นต้องบวชไม่ต่ำกว่า ๑๕ วัน

เกียรติประวัติของวัดชลประทานรังสฤษดิ์

พ.ศ.๒๕๒๕ - เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างของกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

พ.ศ.๒๕๔๗ - เป็นวัดที่มีรูปแบบและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนธรรมดีเด่น ในโครงการนำร่องการจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนธรรมของวัด ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

พ.ศ.๒๕๕๐ - เป็นศูนย์เอกลักษณ์วัฒนธรรมชุมชนจังหวัดนนทบุรี

ลำดับเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์

๑. **พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)**
พ.ศ.๒๕๐๓-๒๕๕๐

๒. **พระธรรมวิมลโมลี (รุ่น ธีรปญฺโญ ป.ธ.๙)**
พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

พระธรรมวิมลโมลี (รุ่น ธีรปญฺโญ ป.ธ.๙)
(๒๔ มกราคม ๒๔๙๐ - ๗ เมษายน ๒๕๕๖)

พระมหาเจริญ สุทฺธิญาณเมธี ป.ธ.๗

โปรดเกล้าฯ ยกวัดราษฎร์ เป็นพระอารามหลวง

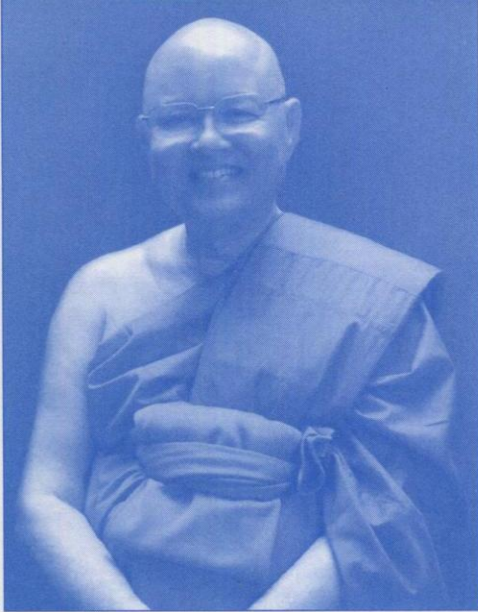
พ.ศ.๒๕๕๕ - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยก **วัดชลประทานรังสฤษดิ์** เป็น **พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ** ตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป มีพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช แต่งตั้ง **พระธรรมวิมลโมลี (รุ่น ธีรปญฺโญ ป.ธ.๙)** เป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอารามหลวง ตั้งแต่ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๕

พ.ศ.๒๕๕๖ - พระธรรมวิมลโมลีอาพาธหนัก เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช และ ถึงแก่มรณภาพ เนื่องด้วยติดเชื้อในกระแสโลหิต ในวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๖ สิริอายุ ๖๖ ปี ๒ เดือน ๑๒ วัน เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี ได้แต่งตั้งให้ **พระมหาเจริญ สุทฺธิญาณเมธี** เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์

พ.ศ.๒๕๕๗ - เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมมหาเถรสมาคม (มส.) มีมติแต่งตั้ง พระปัญญานันทมุนี เจ้าอาวาสวัดปัญญานันทาราม จ.ปทุมธานี ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอารามหลวง

เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ พระปัญญานันทมุนี รับพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช แต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ พระปัญญานันทมุนี ย้ายไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอารามหลวง

พระปัญญานันทมุนี ป.ธ.๓ น.ธ.เอก

ลำดับเจ้าอาวาส วัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอารามหลวง

๑. **พระธรรมวิมลโมลี**
(รุ่น ธีรปญฺโญ ป.ธ.๙)
๘ ก.ย. ๒๕๕๕ - ๗ เม.ย. ๒๕๕๖
พระมหาเจริญ สุทฺธิญาณเมธี
ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส
๘ เม.ย. ๒๕๕๖ - ๑๙ พ.ย. ๒๕๕๗

๒. **พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร)**
ตั้งแต่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

หลักการของ วัดชลประทานรังสฤษดิ์

๑.
สร้างวัดให้เป็นสถานที่
พักผ่อนกายและจิต
หว่านโปรยความสงบเย็น
แก่ทุกชีวิต

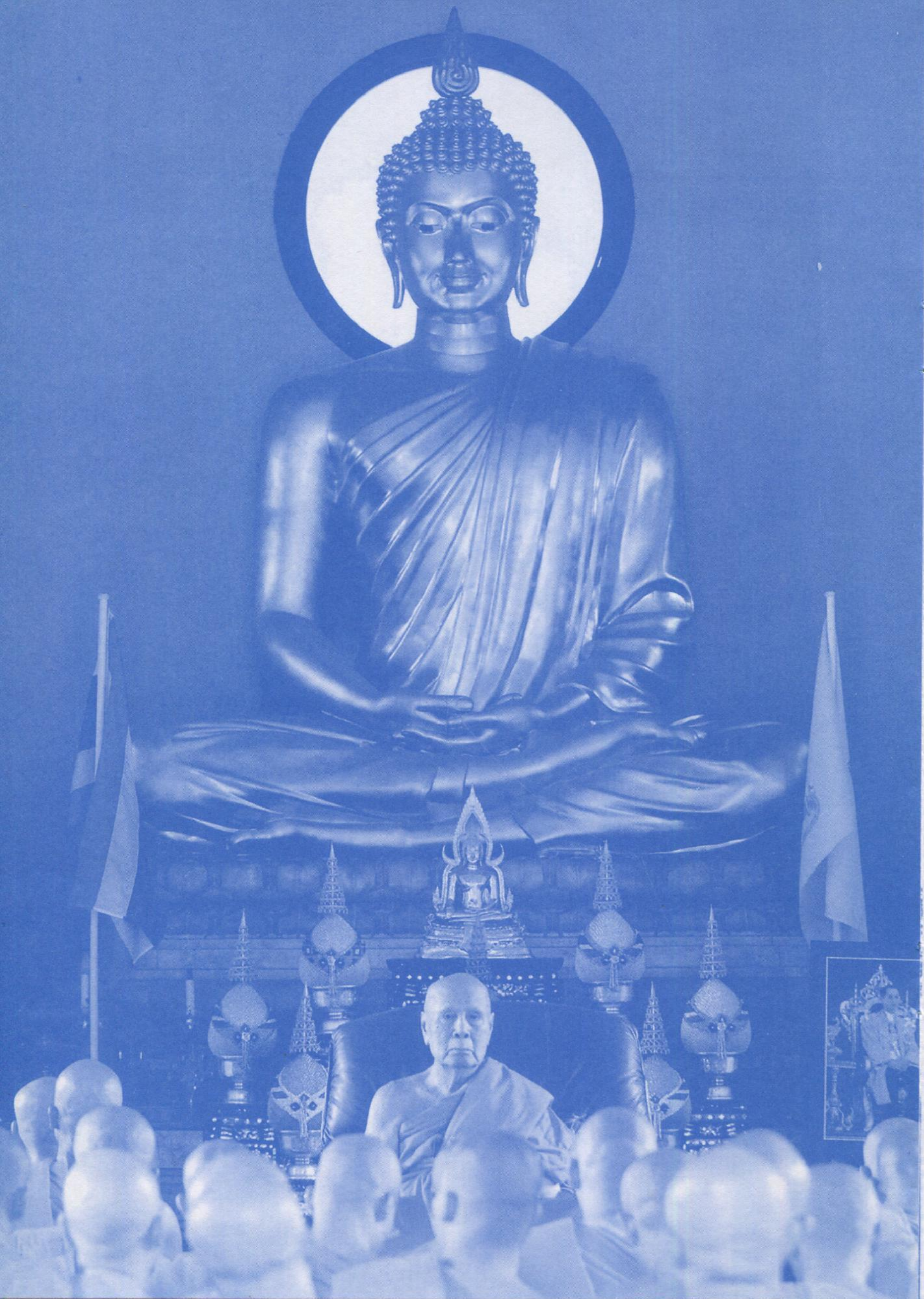
๒.
แก้ไขประเพณีที่ไม่เกิดความรู้
ความฉลาด ชำระล้างความเชื่อ
อันไร้เหตุผลให้หมดสิ้นไป

๓.
ชักจูงประชาชนให้ใช้ธรรมะ
เป็นประทีปส่องทางดำเนินชีวิต

๔.
ไม่สนับสนุนการศึกษา
และปฏิบัตินอกแนวพุทธธรรม
ไม่ส่งเสริมไสยศาสตร์

๕.
ไม่แสวงหาเงินบำรุงวัด
จากความโง่หลงของชาวบ้าน

การเข้าถึงพระรัตนตรัย

โดย พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร)*

พระเดชพระคุณหลวงพ่อปัญญานันทะ เป็นผู้มีบทบาทและมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก ที่ทำให้ศิษยานุศิษย์ทั้งหลายได้มีความเปลี่ยนแปลงในชีวิตให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ดีงามและมีวิถีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำให้เป็นผู้รักงานพระศาสนา

ความเป็นผู้รักงานพระศาสนา ก็โดยอาศัยความเมตตาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ให้เราได้เข้าเกี่ยวข้องกับงานพระศาสนา โดยเฉพาะศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษดิ์ (ที่ระลึก ๘๐ ปี ปัญญานันทะ) พระเดชพระคุณหลวงพ่อเป็นผู้เปิดเส้นทาง สร้างโอกาสให้เราได้พัฒนาตนเอง ยกระดับความรู้ ความสามารถไปในทางที่ถูกต้อง ยกระดับจิตใจด้วยการเดินตามพระพุทธเจ้าให้พ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อน ตามรอยแห่งพระรัตนตรัย ว่า

"พุทธัง, ธัมมัง, สังฆัง, สะระณัง คัจฉามิ"

ข้าพเจ้าเข้าถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง

เมื่อเราย้อนมาพิจารณาถึงอุดมการณ์ในการทำงานของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ท่านมีหลักใจว่า

๑. ร่างกายชีวิตของข้าพเจ้าเป็นของพระรัตนตรัย ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระรัตนตรัยโดยสมบูรณ์

๒. ความมุ่งหมายของข้าพเจ้าอยู่ที่ประกาศคำสอนที่แท้ของพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าจึงต้องเป็นคนกล้าพูดความจริงทุกกาลเทศะ

---

* แสดงธรรมในพิธีบำเพ็ญกุศลศพ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) ณ ศาลาขจรประศาสน์ วัดชลประทานรังสฤษดิ์ - พ.ศ. ๒๕๕๐ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระครูสีลวัฒนาภิรม

๓. ข้าพเจ้าจักต้องสู้ทุกวิถีทาง เพื่อทำลายสิ่งเหลวไหลในพระพุทธศาสนา นำความเข้าใจถูกต้องมาให้แก่ชาวพุทธ

๔. ข้าพเจ้าไม่ต้องการอะไรเป็นส่วนตัว นอกจากปัจจัยสี่พอเลี้ยงอัตภาพเท่านั้น ผลประโยชน์อันใดที่เกิดจากงานของข้าพเจ้า สิ่งนั้นเป็นของงานที่เป็นส่วนรวมต่อไป

๕. ข้าพเจ้าถือว่าคนประพฤติชอบตามหลักธรรม เป็นผู้ร่วมงานของข้าพเจ้า นอกจากนี้ไม่ใช่

"ร่างกายชีวิต เป็นของพระรัตนตรัย ข้าพเจ้าเป็นทาสพระรัตนตรัยโดยสมบูรณ์" เป็นหลักใจข้อที่หนึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ ที่เป็นแกนนำไปสู่ความคิด วิถีทางการดำเนินชีวิต และการทำงานของหลวงพ่ออย่างเป็นองค์รวม และเป็นแนวทางสู่หลักใจของศิษย์ทั้งหลาย

ความหมายของพระรัตนตรัย

หลายครั้งที่อาตมาและคณะทำงานศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา และคณะสงฆ์วัดปัญญานันทารามเข้าไปกราบเรียนขอคำปรึกษา หลวงพ่อจะกล่าวเตือนและเน้นย้ำทุกครั้ง ว่า

"พวกคุณต้องมอบกายถวายชีวิตแก่พระรัตนตรัย ชีวิตของพวกคุณก็จะประเสริฐได้"

พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้ชี้แนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีการทำงานตามแบบที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้กระทำให้ดูมาแล้ว ก็คือการเข้าถึงพระรัตนตรัยอันเป็นที่พึ่งของเรา

พระรัตนตรัยที่กล่าวถึงนั้น มีความหมายอันควรแก่การเข้าถึง ควรแก่การระลึกถึงอย่างไรบ้าง ?

พระรัตนตรัย คือ *ที่พึ่งอันประเสริฐ ๓ ประการ* หรือ *รัตนะ ๓* คือ **พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์**

การเข้าถึงพระพุทธเจ้า

รัตนะที่ ๑ คือ พระพุทธเจ้า หมายถึง พระผู้ตรัสรู้โดยพระองค์เอง และทรงสั่งสอนผู้อื่นให้รู้ตาม ดังนั้นเมื่อระลึกถึงพระพุทธเจ้า เราควรระลึกถึงพระพุทธองค์อย่างน้อย ๒ ประการ

ประการที่หนึ่ง ระลึกถึงพระพุทธเจ้าในฐานะพระศาสดาผู้ประกาศพระศาสนา ทำให้ชาวโลกได้เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม เป็นผู้ประเสริฐสูงสุด

ประการที่สอง ระลึกถึงพระพุทธเจ้าในฐานะที่เป็นพระรัตนตรัย ที่มีไว้เพื่อดับทุกข์ คือเข้าถึงพระพุทธเจ้าที่อยู่ในฐานะพระรัตนตรัย เพื่อดับความทุกข์ที่เกิดขึ้นในจิตใจของเรา

ครั้งหนึ่ง พระพุทธองค์ได้ตรัสแก่พระวักกลิ ว่า ***"โย ธัมมัง ปัสสะติ โส มัง ปัสสะติ"*** *- ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นพระพุทธเจ้า ผู้ใดเห็นพระพุทธเจ้า ผู้นั้นเห็นธรรม*

และก่อนที่พระพุทธองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ได้ตรัสกับพระอานนท์ว่า *"ดูกร อานนท์ บางทีพวกเธอจะพึงมีความคิดอย่างนี้ว่า คำสอนที่มีพระศาสดาล่วงแล้ว พระศาสดาของพวกเราไม่มี ข้อนี้พวกเธอไม่พึงเห็นอย่างนี้ ธรรมก็ดี วินัยก็ดี อันใดอันเราแสดงแล้ว ได้บัญญัติแล้วแก่พวกเธอ ธรรมและวินัยอันนั้นจักเป็นศาสดาของพวกเธอโดยกาลล่วงไปแห่งตถาคต"*

การที่พระพุทธเจ้าประกาศพระศาสนา คือพระธรรมวินัย เพื่อช่วยเราให้พ้นจากความทุกข์ นั้นคือน้ำพระทัยอันใหญ่หลวงที่เปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระปัญญาธิคุณ และพระบริสุทธิคุณของพระองค์อันประเสริฐสูงสุด

ด้วยเหตุนี้ เมื่อเราระลึกถึงพระพุทธเจ้า ขอให้ระลึกถึงในความหมายที่เราทั้งหลายสามารถจะเข้าถึง คิดถึง ระลึกถึง รู้สึกอยู่ สัมผัสได้จริง เมื่อชีวิตเราเข้าถึง จิตเราเข้าถึง เราก็พ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อน และก่อให้เกิดคุณธรรมในจิตใจ ซึ่งเป็นคุณค่าเป็นที่พึ่ง เช่น เมื่อเรากล่าวว่า ***"พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ"*** ข้าพเจ้าเข้าถึงพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง ***"คัจฉามิ"*** แปลว่า *"เข้าถึง"* เป็นการเข้าถึงในปัจจุบันกาล นาทีนี้ วินาทีนี้ ไม่ใช่อดีตและไม่ใช่อนาคต

ดังนั้นการเข้าถึงพระพุทธเจ้า ในความหมายนี้ ไม่ใช่เข้าถึงกายเนื้อ พระพุทธเจ้า แต่เข้าถึงพระธรรมวินัยที่ดับทุกข์ได้

หรือให้เราพิจารณาถึงพระพุทธพจน์ที่พระองค์ได้ตรัสถึงเสมอ ว่า พระพุทธ-

เจ้าไม่ได้มีเพียงพระองค์เดียว เช่น ในโอวาทปาฏิโมกข์ พระองค์ตรัสถึงพระพุทธเจ้า โดยใช้คำกล่าวว่า ***"เอตัง พุทธานะสาสะนัง*** *- ธรรมเหล่านี้ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย"*

คำที่ควรสังเกตพิจารณาคือ *"พระพุทธเจ้าทั้งหลาย"* หมายถึง พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ ทั้งพระพุทธเจ้าที่เคยมีในอดีต พระพุทธเจ้าในปัจจุบัน และพระพุทธเจ้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พระพุทธเจ้า คือ ผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง จึงไม่ใช่มีเพียงพระองค์เท่านั้น

หรือคำนอบน้อมต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า ว่า ***"นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต"***

เรากล่าวเพื่อจะรับรู้ว่า เมื่อพระพุทธเจ้าปรากฏอยู่ในจิตใจของผู้ใด ภาวะจิตของผู้นั้นจะประกอบด้วยความเมตตา ปัญญา และบริสุทธิ์

เป็นสุขภาวะที่ไม่มีโทสะ ไม่มีโลภะและโมหะ มาเกาะกินจิตใจ ผู้นั้นก็จะมีความร่มเย็นเป็นสุข

พุทธประวัติที่เราได้ศึกษากันนั้น จะสื่อความหมายที่ทำให้เราทุกท่านมีความสุขใจ อิ่มใจ เข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสนุกสนาน จึงต้องมีเรื่องราวของอิทธิปาฏิหาริย์อันเกี่ยวข้องกับบุญญาบารมีของพระพุทธองค์ที่ทรงบำเพ็ญมาอย่างต่อเนื่องในหลายสิบชาติก่อนจะเป็นพระพุทธเจ้า

และเป็นปกติวิสัยที่เราจะมีข้อสังเกต มีข้อสงสัย เป็นคำถามที่จะเข้าไปหาความจริง ซึ่งมีความเป็นไปได้ หรือเป็นไปไม่ได้ และหากไม่สามารถคลายข้อสงสัยนี้ได้จะทำให้เราเกิดความคิดเห็นขัดแย้ง ก็จะกลายเป็นกำแพงที่ปิดกั้นการเข้าถึงพระรัตนตรัยได้

ฝ่ายที่พยายามสร้างความศรัทธาให้สูงส่ง ก็กล่าวว่า พระพุทธเจ้าเป็นผู้ประเสริฐ และก่อนจะจุติเป็นพระพุทธเจ้า พระองค์ต้องทรงบำเพ็ญเพียรสร้างสมบารมีเป็นพระโพธิสัตว์มาหลายกัปป์ หลายกัลป์ จึงสามารถกระทำสิ่งที่เรียกว่าเกินปกติวิสัยของมนุษย์ธรรมดาอย่างเรา เช่น

พระพุทธเจ้าเมื่อประสูติแล้วเดินได้เจ็ดก้าว
พระพุทธเจ้าประสูติแล้วไม่เปื้อนด้วยมลทินครรภ์
พระพุทธเจ้าประสูติแล้วพูดได้

ความสงสัยทั้งหมดนี้ จะคลายลงได้ เมื่อเรามาทำความเข้าใจถึง *กำเนิด ๔* หรือการเกิด ๔ ประการ ซึ่งเป็นการเกิดที่พระพุทธศาสนาได้จำแนกความหมายและชนิดการเกิดได้อย่างละเอียดชัดเจน เกินกว่าการบัญญัติความหมายการเกิดในทางวิทยาศาสตร์หรือทางการแพทย์ แต่เป็นความหมายของการเกิดที่สำคัญที่เราควรสนใจ

กำเนิด ๔ ได้แก่ *ชลาพุชะ อัณฑชะ สังเสทชะ โอปปาติกะ* คือ

๑. **เกิดในครรภ์มารดา** คือคลอดออกมาเป็นตัว เรียกว่า ***"ชลาพุชะ"*** เช่น วัว ควาย ช้าง ม้า มนุษย์ เป็นต้น

๒. **เกิดในไข่** คือ ออกไข่เป็นฟองก่อนแล้วจึงฟักออกเป็นตัว เรียกว่า ***"อัณฑชะ"*** เช่น ไข่ไก่ ไข่เป็ด ไข่ปลา ไข่เต่า ไข่งู เป็นต้น

๓. **เกิดจากสิ่งสกปรก** แล้วแพร่พันธุ์ออกไปเอง เรียกว่า ***"สังเสทชะ"*** ได้แก่ เชื้อโรคต่าง ๆ เช่น เชื้อรา เชื้อไวรัส เป็นต้น

๔. **เกิดจากการอุบัติขึ้นสมบูรณ์ในขณะนั้น** เรียกว่า ***"โอปปาติกะ"*** เช่น เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูก เป็นพระ เป็นครู เป็นต้น

การเกิดจากครรภ์ เกิดจากไข่ เกิดจากสิ่งสกปรก เราพอจะเข้าใจได้ง่าย เพราะสามารถเชื่อมโยงกับความรู้ที่เราได้ศึกษาเล่าเรียนและรู้จักพบเห็นในชีวิต

ส่วนการเกิดแบบโอปปาติกะ คือการเกิดที่สมบูรณ์พร้อมฉับพลันในขณะนั้น เป็นการเกิดที่เราไม่เคยรู้ แต่ก็ไม่ได้เป็นการเกิดที่เกินปกติวิสัยมนุษย์ที่จะรู้ได้

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะเกิดจากครรภ์พระมารดา การเกิดเจ้าชายในขณะนั้นยังไม่ได้รับการขนานนามหรือมีชื่อ เป็นเพียงแค่กุมาร หรือพระโอรสพระองค์น้อย

๕ วันต่อมา จึงได้รับขนานนามว่า "สิทธัตถะ"

เมื่ออายุได้ ๗ วัน พระมารดาทรงสิ้นพระชนม์

เจ้าชายทรงศึกษาเล่าเรียนจากครูบาอาจารย์หลายสำนักจนจบศิลปวิทยาทั้ง ๑๘ ศาสตร์ เมื่ออายุได้ ๑๖ ปี ต่อมาจึงมีคู่ครอง และอยู่ครองเรือนจนอายุ ๒๙ ปี

ขอให้เราสังเกตว่า ทั้งหมดนี้เป็นช่วงชีวิตขณะทรงเป็นเจ้าชายสิทธัตถะทั้งสิ้น ยังไม่ได้มีความเป็นพุทธะอยู่ในองค์เจ้าชายเลย

หลังจากนั้นทรงออกผนวช และทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ถึง ๖ ปี เจ้าชายจึงตรัสรู้อริยสัจ ดับทุกข์อย่างสิ้นเชิงเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่ออายุ ๓๕ ปี

พระพุทธเจ้าจึงประสูติ พระองค์ตรัสรู้ และพระองค์นิพพานในขณะวินาทีเดียวกัน เป็นการเกิดที่สมบูรณ์พร้อมฉับพลันในขณะนั้น เรียกว่า พระพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้น หรือ เกิดแบบโอปปาติกะ

เมื่อเรามีความรู้ และมีความเข้าใจเช่นนี้ การที่พระพุทธเจ้าประสูติ แล้วทรงเดินได้ พูดได้ ไม่เปื้อนด้วยมลทินครรภ์ จึงไม่ใช่เรื่องเกินวิสัยเช่นกัน ผู้ที่ทำหน้าที่ของตนเข้าถึงพระรัตนตรัย คือ เข้าถึงพระพุทธเจ้าในขณะเวลาใดก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้ประเสริฐ คือมีความสะอาด สว่าง สงบ มีสันติสุขในสภาวะจิตทันทีเราจึงกล่าวว่า

"พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ"

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง

พระเดชพระคุณหลวงพ่อ ท่านได้เปิดดวงตาให้เราได้มีโอกาสศึกษาเข้าใจถึงการเกิดขึ้นในสภาวะจิต และได้อาศัยแนวทางที่หลวงพ่อได้เปิดดวงตา จึงรู้ว่าเราถึงพระพุทธเจ้าได้อย่างไร พระพุทธเจ้าเกิดเมื่อไร พระพุทธเจ้าทั้งหลายเป็นอย่างไร เราจะดับความทุกข์ได้อย่างไร

ขอให้ท่านทั้งหลายมั่นใจว่า ***"พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ"*** ไม่ใช่เป็นคำกล่าวเพียงให้ครบตามหลักของพิธีการ แต่เป็นการกล่าวที่เกิดจากความสำนึกขึ้นในดวงจิต ชีวิตของเราจึงพบความหมายที่พระองค์ได้ตรัสว่า ใครเป็นกัลยาณมิตรกับพระพุทธเจ้า ผู้นั้นจะเป็นผู้ไม่ตาย คือไม่มีอะไรจะตาย เพราะผู้นั้นเข้าอยู่ในองค์ธรรมแห่งความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

การเข้าถึงพระธรรม

รัตนะที่ ๒ คือ พระธรรม หมายถึง คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ทั้งหลักความจริงและความประพฤติ

จึงขอให้เราพิจารณาการเข้าถึงพระธรรม อย่างน้อย ๒ ความหมาย

๑. พระธรรมที่อยู่ในคัมภีร์ เราเข้าถึงพระธรรมหรือหลักความจริงที่อยู่ในคัมภีร์ ด้วยการอ่าน ศึกษาค้นคว้าถึงแนวทางปลดเปลื้องความทุกข์ที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ แต่ ยังไม่สามารถทำให้เราพ้นจากความทุกข์ได้

พระธรรมในคัมภีร์จึงเป็นเพียงองค์ประกอบ เป็นแนวทาง เป็นเครื่องมือ ยิ่งในสมัยนี้มักอยู่ในตู้ตามวัด ถูกปิดประตูใส่กุญแจ คงยากที่จะเข้าถึง

๒. พระธรรมโดยการทำหน้าที่ หรือโดยการประพฤติ

หลวงพ่อพุทธทาสและหลวงพ่อปัญญา ได้อธิบายและสรุปถึงใจความสาระสำคัญของพระธรรมว่า

"พระธรรมคือการทำหน้าที่ให้ถูกต้อง"

ถ้าพระธรรมคือ การทำหน้าที่ให้ถูกต้อง เราจะทำหน้าที่ให้ถูกต้องได้อย่างไร ?

ในความหมายของพระธรรมเองนั้น บางท่านบอกว่าพระธรรมเป็นอัตตา บางท่านบอกว่าเป็นอนัตตา แล้วเอาอัตตากับอนัตตามาเป็นข้อโต้เถียงขัดแย้งกัน

ทั้งที่โดยรากศัพท์ และความหมายนั้น *"อัตตา"* มีความหมายตรงข้ามกับ *"นิรัตตา"*

"อัตตา" กับ *"นิรัตตา"* เป็นคำสอนที่มีอยู่ในคัมภีร์พระเวทของศาสนาฮินดู สองคำนี้จะมีความหมายตรงข้ามขัดแย้งกันคือ อัตตามีตัวตน นิรัตตา ไม่มีตัวตน

ทั้งสองความหมายนี้จะตรงกันข้ามและต้องขัดแย้งคู่กันตลอดไป เช่นเดียวกับ มีกลางวันก็ต้องมีกลางคืน มีดำย่อมมีขาว มีสูงย่อมมีต่ำ

สิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ เป็นสิ่งที่ไม่มีคู่ คือ ***"อนัตตา"***

"อนัตตา" หมายความว่า เป็นสิ่งที่มีอยู่ แม้จะมีอยู่ก็มีแต่ชื่อ แต่หาตัวตนแท้จริงไม่ได้ ไม่ได้แปลว่าไม่มีตัวตน

อนัตตา จึงมีความหมายต่างจาก นิรัตตา

เมื่อเรายังมีชีวิตอยู่ เราทำหน้าที่ให้ถูกต้อง จะอยู่ที่ใด ทำหน้าที่ตรงนั้นให้ถูกต้อง ขณะนั้นเรากำลังอยู่กับอนัตตา

เมื่อเราบวช เราอยู่เป็นพระ เราก็ทำหน้าที่พระให้ถูกต้อง ญาติโยมทั้งหลาย

ก็มีความสุขใจสบายใจ

เมื่ออยู่บ้านมีครอบครัวทำหน้าที่ของสามีให้ถูกต้อง ทำหน้าที่ของภรรยาให้ถูกต้อง ครอบครัวย่อมมีความอบอุ่นมีความสุข

ในปัจจุบันขณะ เราจะพบความเป็นอนัตตาตลอดเวลา ขณะที่เรานั่งฟังอยู่ตรงนี้ เรียกว่าเราเป็นผู้ฟัง เมื่อลุกเดินจากไปขึ้นรถโดยสาร เราก็เป็นผู้โดยสาร กลับถึงบ้านพบสามีเราก็เป็นภรรยา หรือพบภรรยาเราก็เป็นสามี พบพ่อเราก็เป็นลูก พบลูกเราก็เป็นพ่อ ชีวิตเราจะเปลี่ยนไปตามบทบาทหน้าที่ของอนัตตา คือเป็นสิ่งที่มีอยู่มีแต่ชื่อ แต่หาตัวตนแท้จริงไม่ได้ เมื่อเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องแล้วชีวิตจะไม่ผิดพลาดหรือล้มเหลว

ดังนั้นสิ่งสำคัญยิ่งคือ เราต้องทำให้ถูกต้องตรงตามหน้าที่ ตรงตามพระธรรม ชีวิตจะพบแต่ความสงบสุข

พระองค์ได้ขยายความหมายโดยตรัสว่า *"ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นพระตถาคต ผู้ใดเป็นตถาคต ผู้นั้นเห็นปฏิจจสมุปบาท"*

ปฏิจจสมุปบาท คือสิ่งที่อิงอาศัยซึ่งกันและกัน จะอยู่โดยลำพังไม่ได้

เมื่อเราอยู่โดยอาศัยซึ่งกันและกัน สิ่งที่ควรสรุปไว้ในหัวใจของเราก็คือ การเข้าถึงหน้าที่ที่ถูกต้องทุกขั้นตอนแห่งวิวัฒนาการของชีวิตในขณะนั้น เรียกว่า *เราเข้าถึงธรรม* เราจึงกล่าวว่า

"ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ"

ข้าพเจ้าถือเอาพระธรรมเป็นสรณะ

การเข้าถึงพระธรรม จึงไม่ใช่พระธรรมที่เป็นตัวคัมภีร์ แต่หมายถึงการเข้าถึงธรรมะ คือ ทำหน้าที่ให้ถูกต้อง อันนี้เป็นสิ่งที่เราควรแก่การเอามาขบคิดพิจารณาให้เข้าใจถึงแก่นแท้ที่เป็นความจริงของสาระ

การเข้าถึงพระสงฆ์

รัตนะที่ ๓ คือ พระสงฆ์ หมายถึง สงฆ์สาวกผู้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

เราจึงต้องพิจารณาการเข้าถึงพระสงฆ์ อย่างน้อยใน ๒ ความหมาย

๑. พระสงฆ์ หมายถึง นักบวชตามพระธรรมวินัยที่เป็นคณะบุคคล

๒. พระสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์ที่เป็นสังฆรัตนะ หรือ พระรัตนตรัย คือ ผู้ปฏิบัติตามพ้นจากความทุกข์ได้จริง

การเข้าถึงพระสงฆ์ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบของพระรัตนตรัย จึงไม่ใช่หมายความเฉพาะการเข้าถึงพระภิกษุ

และความเข้าใจพื้นฐานอันเป็นสิ่งสำคัญที่เราต้องรับรู้และเข้าใจตรงกัน คือ พระพุทธองค์ได้มอบพระพุทธศาสนาไว้แก่พุทธบริษัท ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

พุทธบริษัท เป็นบริษัทที่พระพุทธเจ้าจัดตั้งขึ้นมาก่อนบริษัทอื่นใดมาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาล และมีอายุยืนยาวต่อเนื่องมานานที่สุดในโลก และเป็นบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในโลกประกอบด้วยบริษัทย่อย ๔ บริษัท ถือหุ้นร่วมกันเรียกว่า พุทธบริษัท

เพราะฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่เราต้องยืนหยัดร่วมกันว่า เรามีภิกษุบริษัท เรามีภิกษุณีบริษัท แม้ปัจจุบันจะไม่มีภิกษุณี แต่เรามีแม่ชีหรือนักบวชหญิง และเรามีอุบาสกบริษัท เรามีอุบาสิกาบริษัท เมื่อเรากล่าวคำว่า

"สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ"

ข้าพเจ้าเข้าถึงพระสงฆ์เป็นสรณะ

จึงไม่ใช่เข้าถึงพระภิกษุดังที่ได้อธิบายในข้างต้นแล้ว ถ้าเรายึดถือเพียงพระภิกษุ และตีความหมายรวมว่าพระภิกษุเป็นพระสงฆ์ จะทำให้เกิดเงื่อนไขอันเป็นปัญหาขึ้นดังที่หลายคนมีความเข้าใจกันผิดๆ หรือมีการกล่าวโทษ พาดพิงถึงพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ที่ทำตัวไม่ถูกต้องตามธรรมวินัย หรือทำตัวไม่ดี เป็นโลกวัชชะ -สิ่ง

ที่สังคมโลกติเตียน และหลายคนก็สรุปว่าพระสงฆ์เป็นเหตุทำให้ศาสนาเสื่อม ทำให้ศาสนาพัง และหมดศรัทธาในพระสงฆ์

เพราะเราไม่เข้าใจคำว่า "ภิกษุ" กับ "พระสงฆ์" นั้นมีความหมายแตกต่างกันอย่างไร

ดังนั้นขอให้เรามีความเข้าใจและกำหนดให้ได้ว่า พระภิกษุ คือ ผู้เข้ามาบวชตามพระธรรมวินัย หรือที่เข้าใจกันคือ "เป็นลูกชาวบ้าน" หรือเป็นพระสงฆ์ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติ เมื่อเข้ามาบวช ได้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย และมีเครื่องแบบที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล

พระภิกษุเป็นเพียงบริษัทหนึ่งในพุทธบริษัท ๔ ยังไม่ใช่พระสงฆ์

พระสงฆ์ หมายถึงผู้ใด? และต้องปฏิบัติอย่างไร? จึงเรียกว่าพระสงฆ์

การที่เราจะเข้าถึงพระสงฆ์ หรือรู้จักพระสงฆ์ ในที่นี้ขอยกบทสวดมนต์ ในบทสวดพระสังฆคุณ ขึ้นมาพิจารณาว่า ***"โย โส สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ..."*** *- สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นหมู่ใด ปฏิบัติดีแล้ว ปฏิบัติตรงแล้ว ปฏิบัติสมควร ปฏิบัติออกจากทุกข์...*

นี้เป็นบริบท ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ของการประพฤติปฏิบัติของพระสงฆ์ "หมู่ใด" จึงมีความหมายครอบคลุม หมู่ภิกษุบริษัท หมู่ภิกษุณีบริษัท หมู่อุบาสกบริษัท และหมู่อุบาสิกาบริษัท

ดังนั้น ผู้ใดก็ตาม ปฏิบัติดีแล้ว ปฏิบัติตรงแล้ว ปฏิบัติสมควร ปฏิบัติออกจากทุกข์ เป็นที่พึ่ง ไม่ได้กล่าวตู่คำสอนว่า ***"ภิกษุ สะระณัง คัจฉามิ"*** *- ข้าพเจ้าขอถึงภิกษุเป็นสรณะ*

นับว่าเป็นอีกสิ่งที่เราต้องทำความรู้ ทำความเข้าใจให้เกิดขึ้นและต้องช่วยกันรักษา เพื่อให้งานพระศาสนา เป็นงานที่มีความหมายแก่การที่เราทั้งหลายจะได้รับการคุ้มครอง ให้เราทั้งหลายได้ทำหน้าที่ด้วยความตระหนักรู้ว่า ชีวิตนี้เราสามารถเข้าถึงพระรัตนตรัยได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องใช้อะไรอื่นมาเป็นสื่อกลาง

เพราะพระพุทธศาสนาไม่มีคำว่า ตัวแทน

จะเห็นได้จากขณะที่เรามีทุกข์ ทำไมไม่มีตัวแทนที่จะเป็นทุกข์แทนเรา แต่ในขณะที่ต้องการจะดับทุกข์ ทำไมต้องผ่านหรือมีตัวแทน มาเป็นสื่อกลางช่วยดับทุกข์ หมดทุกข์ สิ้นทุกข์แทนเรา

ก้าวเดินตามรอยเท้าหลวงพ่อ

๙๖ ปี ของชีวิตพระเดชพระคุณหลวงพ่อปัญญานันทะ หลวงพ่อทำงานอย่างทุ่มเททั้งชีวิตและจิตใจถวายเป็นพุทธบูชาแก่พระรัตนตรัย เพื่อช่วยให้พี่น้องชาวพุทธเข้าถึงพระรัตนตรัย

ในวันนี้ชีวิตของหลวงพ่อ ร่างกายของท่านได้นอนไปตามลักษณะของธาตุ ๔ ที่เปลี่ยนแปลงตามเหตุปัจจัย อันเป็นไปตามกฎไตรลักษณ์ แม้เราจะได้ไปกราบสรีระหลวงพ่อ จะได้มาบูชาหลวงพ่อ ก็ยังเรียกเพียงแค่เราได้ *มาถึง ไปถึง*

แต่เรายังไม่ได้เข้าถึงหลวงพ่อ

เราจะเข้าถึงหลวงพ่อได้อย่างไร ?

การเข้าถึงหลวงพ่อ ต้องเข้าถึงหลักใจ คือ พระรัตนตรัย ตามที่หลวงพ่อมอบกายถวายชีวิต เป็นทาสพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ การเข้าถึงเช่นนี้ทำให้หลวงพ่อจะยังคงอยู่ จะไม่ตายจากพวกเรา

หลวงพ่อไม่ตายตั้งแต่ประกาศอธิษฐานหลักใจทั้ง ๕ ประการ และดำเนินชีวิตตามแนวทางนั้น เป็นความไม่ตายที่หลวงพ่อพบมาหลังจากบวชได้ ๗ ปี

หลวงพ่อมีพระรัตนตรัยเป็นกัลยาณมิตร จึงพบชีวิตที่ไม่ตาย ทุ่มเททุกอย่าง ทำได้อย่างไม่มีความเหน็ดเหนื่อย เพราะท่านเป็นผู้ให้ ทำแล้วไม่เอา เพราะมอบให้พระรัตนตรัยทั้งสิ้น ชีวิตจึงกลายเป็นชีวิตที่ไม่ตาย ถ้าเราสามารถทำสิ่งนี้ให้เกิดขึ้นในชีวิตจิตใจ คือเดินตามรอยหลวงพ่อเราก็จะเป็นผู้ไม่ตาย

เราทั้งหลายที่ยังมีชีวิตอยู่ จึงควรเข้าถึงหลวงพ่อในส่วนของความไม่ตายกันเถิด การเดินตามรอยเท้าของหลวงพ่อที่ไม่มีวันตาย คือเดินตามรอยเท้าที่พระพุทธเจ้าได้เดินมา

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายที่มีน้ำใจรักในจริยปฏิบัติของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ได้มานั่งอยู่ต่อหน้าสรีระของหลวงพ่อ จึงขอนำสิ่งที่ไม่ตายมาสืบต่อไว้เป็นมรดกธรรม

ร่างกายเป็นของแตกได้ดับได้ แต่จิตวิญญาณที่มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ขออย่าให้ตาย ดังคำกล่าวว่า

"ไหว้พระพุทธ อย่าให้สะดุดเอาทองคำ
ไหว้พระธรรมอย่าให้ขยำเอาใบลาน
ไหว้พระสงฆ์อย่าให้ถูกเอาลูกชาวบ้าน"

ก็จะเป็นบุญบารมีแก่ทุกท่าน แก่ทุกฝ่าย

พระธรรมเทศนาที่ได้แสดงมาก็เห็นว่าพอสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ก่อนจะจบเพื่อลาจากในการแสดงพระธรรมเทศนา ขอเชิญชวนท่านทั้งหลายร่วมกันสงบใจเข้าถึงความสะอาด สว่าง สงบ เมื่อไรเข้าถึงความสะอาด สว่าง สงบ นั้นคือพบพระพุทธเจ้า หลวงพ่อปัญญาก็จะอยู่ตรงนั้น เราทั้งหลายก็จะพบหลวงพ่อ และเข้าถึงหลวงพ่อด้วยการระลึกถึงด้วยความเคารพ และพบหลวงพ่อ ที่ความสะอาด สว่าง สงบ

ขอเชิญทุกท่านสงบใจเป็นเวลาพอสมควร เพื่อพบพระเดชพระคุณหลวงพ่อ แม้เราจะไป เราจะมา ก็ถึงได้แค่สรีระของท่าน เมื่อใดที่เข้าถึงความสะอาด สว่าง สงบ จึงกล่าวได้ว่า เข้าถึงหรือได้พบหลวงพ่อปัญญาอย่างแท้จริง ขอให้ทุกท่านสงบใจ

ขออนุโมทนาในบุญบารมีของทุกท่าน น้อมถวายแด่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ ท่านอนุโมทนาให้เราทั้งหลายจงเจริญในธรรม ในวินัย มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งจงทั่วกัน เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

หนังสือ **"ธรรมานุสรณ์ พระปัญญานันทมุนี"** จัดพิมพ์โดย โครงการกตัญญูกตเวทีสองศรีพระศาสนา ห้องสมุดจำปีรัตน์ วัดชลประทานรังสฤษดิ์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี โทร.๐๘-๑๔๑๒-๓๓๓๗ • สาราณียกร: พระครูสังฆกิจพิมล • ออกแบบ: ศักดา วิมลจันทร์ • พิมพ์ครั้งที่ ๑: ธันวาคม ๒๕๕๗ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม • แม่พิมพ์: สุเนตรฟิล์ม โทร.๐-๒๘๐๓-๒๒๔๙ • พิมพ์ที่ บริษัท เอส.อาร์. พริ้นติ้ง จำกัด โทร.๐-๒๕๘๔-๒๒๔๑

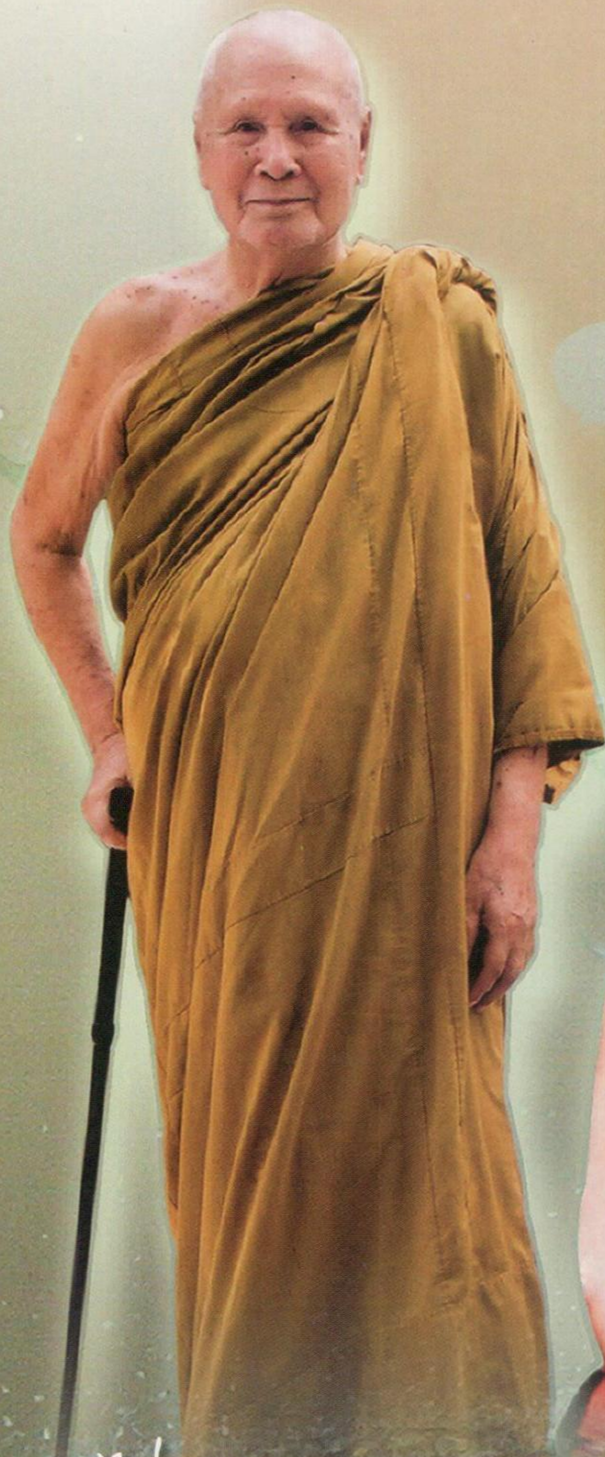

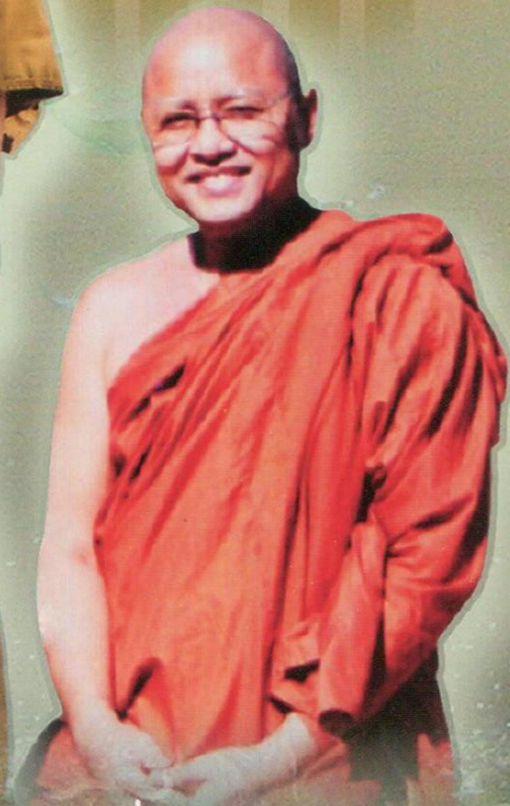
ปณิธานของข้าพเจ้า

"ข้าพเจ้าเป็นทาสรับใช้พระพุทธศาสนา
และเพื่อนมนุษย์ ไม่เฉพาะบุคคลหรือกลุ่มใด
ตามปณิธานและอุดมการณ์ของ
หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ"

อยู่กันด้วยความรัก

- รักพระธรรมวินัย
- รักวัดชลประทานรังสฤษดิ์ (พระอารามหลวง)
- รักทุกชีวิตที่อยู่ในวัดชลประทานรังสฤษดิ์ (พระอารามหลวง)
- รักพุทธบริษัทและศาสนทายาททุกชีวิต

ลูกไปช่วยงานพระศาสนา เหนื่อยแทนหลวงพ่อฯ
ขัดข้องอะไรหลวงพ่อจะช่วยเหลือ ทำงานสองด้าน
หนึ่ง - สร้างศาสนวัตถุ สอง - สร้างศาสนบุคคล

เมื่อข้าพเจ้าต้องไปอยู่วัดชลประทานรังสฤษดิ์ (พระอารามหลวง) เพื่อสนองงานคณะสงฆ์ และสืบสานปณิธานของหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ

๑. **วันผันเปลี่ยน ชีวิตเปลี่ยนจากวัดปัญญาฯ สู่วัดชลฯ (พระอารามหลวง)** เพื่อสนองงานคณะสงฆ์และสืบสานปณิธานของหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ

๒. **"จากวัดปัญญาฯ ต้องทำใจ"** (จากลูก และทุกคนเกือบ ๒๐๐ ชีวิต) **"ไปวัดชลฯ (พระอารามหลวง) ด้วยความสำนึก"** (หลวงพ่อนอนอยู่)

๓. **หลวงพ่อปัญญาฯ ยังไม่ตาย** ตั้งใจทำงานเพื่องาน ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่อย่างแท้จริง ผู้ใดมีเจตนาดี เป็นผู้รักหลวงพ่อ เดินตามรอยเท้าของหลวงพ่อ หลวงพ่อก็จะอยู่กับผู้นั้นตลอดไป แม้หลวงพ่อจะจากโลกนี้ไป งานของหลวงพ่อก็จะสถิตสถาพรต่อไปเหมือนกับว่าเป็นผู้ไม่ตาย ร่างกายเป็นของตายได้ แต่งานอย่าให้ตาย เพราะเราจะต้องรับสืบงานกันต่อไป

๔. **เสียงขอร้องจากหลวงพ่อฯ** *ลูกไปช่วยงานพระศาสนาเหนื่อยแทนหลวงพ่อฯ ขัดข้องอะไรหลวงพ่อจะช่วยเหลือ ทำงานสองด้าน หนึ่ง: สร้างศาสนวัตถุ สอง: สร้างศาสนบุคคล*

๕. **ความประสงค์ของหลวงพ่อ** สร้างวัด เพื่อสร้างพระ สร้างคน สร้างเยาวชนของชาติ สร้างศาสนทายาท ให้อยู่ในโลกอย่างเรียบร้อยดีงามตามหลักพุทธศาสนา ไม่ให้ตกเป็นทาสของวัตถุมากเกินไป

คติชีวิต

ชีวิตนี้พัฒนาได้ ถ้าให้โอกาส

*"ชีวิตของเราควรเปิดโอกาสให้กับตัวเอง
ในการแสวงหาสิ่งที่ดีๆ และเมื่อเรามีโอกาส
ก็ควรจะเผื่อแผ่ให้กับผู้อื่นด้วย"*

